

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

АШУУИС
Азийн Уламжлалт Тусламж Үйлчилгээний Холбоо
1991

ХҮНИЙ ИХ ЭМЧИЙН "ЕРӨНХИЙ МЭРГЭШИЛ СУДЛАЛ" ҮНДСЭН МЭРГЭШЛИЙН СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР

2020 он

Зөвшөөрсөн:

ЭМНЭЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ХӨТӨЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА Э.СОДНОМЖАМЦ

БАТЛАВ:

ЕРӨНХИЙ МЭРГЭЖЛИЙН САЛБАР
ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА С.СОНИН

ДОТРЫН АНАГААХ СУДЛАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН
САЛБАР ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА Х.АЛТАЙСАЙХАН

ХҮҮХЭД СУДЛАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН
САЛБАР ЗӨВЛӨЛИЙН
ДАРГА Б.БАЯСГАЛАНТАЙ

ЭХ БАРИХ, ЭМГЭТЭЙЧҮҮД СУДЛАЛЫН
МЭРГЭЖЛИЙН САЛБАР ЗӨВЛӨЛИЙН
ДАРГА Д.МӨНХЦЭЦЭГ

ЯАРАЛТАЙ ТУСЛАМЖ СУДЛАЛЫН
МЭРГЭЖЛИЙН САЛБАР ЗӨВЛӨЛИЙН
ДАРГА О.ОЮУНБИЛЭГ

ХҮНИЙ ИХ ЭМЧИЙН

“ЕРӨНХИЙ МЭРГЭШИЛ СУДЛАЛ”

ҮНДСЭН МЭРГЭШЛИЙН СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР

ИНДЕКС: S(r) 091206
ХУГАЦАА: 1 жил

УЛААНБААТАР ХОТ
2018 ОНЫ 05 ДУГААР САРЫН 25-НЫ ӨДӨР

ХЯНАСАН:

Иноуэ Нобуаки

Иноуэ Нобуаки, "Монгол Улсын анхан ба хоёр дах шатлалын эмнэлгийн мэргэжилтний төгсөлтийн дараах сургалтыг сайжруулах" төслийн ахлах зөвлөх

Д.Баярмаа

Д.Баярмаа, Төрийн захиргааны удирдлагын газрын мэргэжилтэн, Эмнэлгийн мэргэжилтний хөгжлийн зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга

С.Эрдэнэтүяа

С.Эрдэнэтүяа, Бодлого, төлөвлөлтийн газрын ахлах мэргэжилтэн

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМНЫ ДЭРГЭДЭХ ЭМНЭЛГИЙН МЭРГЭЖИЛТНИЙ ХӨГЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2018 оны 05 дугаар сарын 11-ны өдөр

№01

Засгийн газрын 8 дугаар байр

Олимпын гудамж-2

Сүхбаатар дүүрэг 14120

Монгол Улс

Утас: 264269

┌ Ерөнхий мэргэшил судлалын үндсэн мэргэшлийн ┐
сургалтын хөтөлбөрийг зөвшөөрөх тухай

Монгол Улсын Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.9 дэх заалт, 25 дугаар зүйлийн 25.12 дахь хэсэг, Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны А/337 дугаар тушаалын нэгдүгээр хавсралтаар батлагдсан “Мэргэшүүлэх болон тасралтгүй сургалт зохион байгуулах, сургалт эрхлэх байгууллагыг сонгох, зөвшөөрөл олгох, сунгах, хүчингүй болгох журам”-ын 3.2.2 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. “Монгол Улсын анхан ба хоёр дахь шатлалын эмнэлгийн мэргэжилтний төгсөлтийн дараахь сургалтын эмнэлгийн мэргэжилтний төгсөлтийн дараахь сургалтыг сайжруулах төсөл”-ийн дэмжлэгтэйгээр Анагаахын шинжлэх ухааны үндэсний их сургууль, тус яамны дэргэдэх Дотрын анагаах судлалын мэргэжлийн салбар зөвлөл, Ерөнхий мэргэжлийн салбар зөвлөл, Хүүхэд судлалын мэргэжлийн салбар зөвлөл, Эх, барих эмэгтэйчүүд судлалын мэргэжлийн салбар зөвлөл, Яаралтай тусламж судлалын мэргэжлийн салбар зөвлөл, Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг, Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв болон Нийслэлийн Өргөө амаржих газар, Чингэлтэй дүүргийн Эрүүл мэндийн төв, Орхон аймгийн Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв, Дорнод аймгийн Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвийн төлөөлөл бүхий ажлын хэсгээс боловсруулсан “Ерөнхий мэргэшил судлал”-ын үндсэн мэргэшлийн 1 жилийн хугацаатай сургалтын хөтөлбөрийг зөвшөөрсүгэй.

2. Эмнэлгийн мэргэжилтний хөгжлийн зөвлөлийн гишүүдээс өгсөн санал, зөвлөмжийн дагуу “Ерөнхий мэргэшил судлал”-ын үндсэн мэргэшлийн сургалтын хөтөлбөрийг эцэслэн боловсруулж, Эмнэлгийн мэргэжилтний хөгжлийн зөвлөлийн дарга болон холбогдох Мэргэжлийн салбар зөвлөлийн дарга нараар 2018 оны 05 дугаар сарын 25-ны өдөр багтаан баталгаажуулахыг Төрийн захиргааны удирдлагын газрын дарга /Б.Цогтбаатар/, Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвийн захирал /Д.Ганцэцэг/ нарт даалгасугай.

3. “Ерөнхий мэргэшил судлал”-ын үндсэн мэргэшлийн сургалтыг 2018 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрөөс Орхон аймаг дахь Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв, Улаанбаатар хотын Чингэлтэй дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт эхлүүлэх бэлтгэл ажлыг ханган ажиллахыг Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвийн ерөнхий захирал /Д.Ганцэцэг/-т үүрэг болгосугай.

ТӨРИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГЫН
АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ,
ЭМНЭЛГИЙН МЭРГЭЖИЛТНИЙ ХӨГЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА Э.СОДНОМЖАМЦ

БОЛОВСРУУЛСАН АЖЛЫН ХЭСЭГ:

Анагаахын шинжлэх ухааны үндэсний их сургуулийн төлөөлөл:

Б.Баттогтох, Монгол-Японы эмнэлгийн стратеги төлөвлөлтийн менежер

Ө.Билгүүн, Яаралтай тусламж, мэдээгүйжүүлэг судлалын тэнхимийн багш

Б.Болорчимэг, Эх барих, эмэгтэйчүүд судлалын тэнхимийн багш

Д.Мягмарцэрэн, Өрхийн анагаахын тэнхимийн багш

Ц.Найдансүрэн, Уушги судлалын профессорын багийн багш

М.Ундрам, Өрхийн анагаахын тэнхимийн багш

Эрүүл мэндийн байгууллагын төлөөлөл:

С.Алтансүх, Улсын нэгдүгээр төв эмнэлгийн Яаралтай тусламжийн тасгийн эрхлэгч

С.Анхбаяр, Улсын нэгдүгээр төв эмнэлгийн зүрхний эмч

Ж.Гэрэлмаа, Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төвийн Сургалтын албаны дарга

Эрүүл мэндийн яамны дэргэдэх Мэргэжлийн салбар зөвлөлийн төлөөлөл:

М.Ариунтунгалаг, Яаралтай тусламж судлалын мэргэжлийн салбар зөвлөлийн гишүүн

С.Хишгээ, Эх барих, эмэгтэйчүүд судлалын мэргэжлийн салбар зөвлөлийн гишүүн

Япон Улсын анагаах ухааны боловсрол олгох их сургуулийн төлөөлөл:

Ясүюки Сүзүки, Гифү их сургуулийн Анагаахын боловсролын хөгжлийн төвийн профессор
Масаши Акаике, Токүшима их сургуулийн Био-анагаахын шинжлэх ухааны төгсөлтийн дараах сургуулийн Анагаахын боловсролын тэнхимийн профессор

Хиротака Ониши, Токиогийн их сургуулийн Анагаах ухааны судалгааны тэнхимийн Анагаахын боловсролын олон улсын судалгааны төвийн профессор

Такамура Аkitэрү, Канэзава анагаах ухааны их сургуулийн Эмнэлгийн боловсрол, орон нутгийн анагаах ухаан судлалын профессор

ЖАЙКА, Японы Олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллагын төлөөлөл:

О.Түмэндэмбэрэл, “Монгол Улсын анхан ба хоёр дах шатлалын эмнэлгийн мэргэжилтний төгсөлтийн дараах сургалтыг сайжруулах” төслийн ажилтан

ХАМТРАН АЖИЛЛАСАН:

Анагаахын шинжлэх ухааны үндэсний их сургуулийн төлөөлөл:

П.Хэрлэн, Хүүхдийн анагаахын тэнхимийн багш

Г.Цолмон, Өрхийн анагаах ухааны тэнхимийн багш

Эрүүл мэндийн байгууллагын төлөөлөл:

Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн Эрүүл мэндийн төв:

Ч.Мягмарсүрэн, Эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч

А.Өсөхбаяр, Гэмтэл согог заслын эмч

Б.Рэнцэнханд, Хүүхдийн эмч

Б.Тунгалаг, Дотрын эмч

Орхон аймгийн Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв:

Б.Батбаяр, Мэдээгүйжүүлэг, эрчимт эмчилгээний эмч

Л.Отгонцэцэг, Дотрын эмч

Д.Сүхээ, Мэс заслын эмч

Д.Цогзолмаа, Хүүхдийн эмч

Г.Шүрэнгэрэл, Эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч

М.Энхтуяа, Дотрын эмч

Булган аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг:

Р.Одгарам, Эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч

Б.Оюунгэрэл, Дотрын эмч

М.Рэнцэнбалжир, Мэс заслын эмч

Б.Сарантуяа, Хүүхдийн эмч

Дорнод аймгийн Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний

төв:

Ф.Болортуяа, Мэс заслын эмч

Д.Саранцэцэг, Эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч

Х.Ууганцэцэг, Хүүхдийн эмч

Эрүүл мэндийн яамны дэргэдэх Мэргэжлийн салбар зөвлөлийн төлөөлөл:

Н.Ариунцэцэг, Дотрын анагаах судлалын мэргэжлийн салбар зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга

Б.Мөнхцэцэг, Эх барих, эмэгтэйчүүдийн мэргэжлийн салбар зөвлөлийн дарга

С.Наранцэцэг, Дотрын анагаах судлалын мэргэжлийн салбар зөвлөлийн гишүүн

Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвийн төлөөлөл:

Б.Амарсайхан, Хүний нөөцийн бодлого зохицуулалтын албаны дарга

Д.Бямбасүрэн, Магадлан итгэмжлэл, лицензийн албаны ахлах мэргэжилтэн

Б.Мөнхцэцэг, Хүний нөөцийн бодлого зохицуулалтын албаны мэргэжилтэн

П.Эрхэмбаяр, Хүний нөөцийн бодлого зохицуулалтын албаны мэргэжилтэн

ХЯНАСАН:

Монгол Улсын Эрүүл мэндийн яамны төлөөлөл:

Д.Баярмаа, Төрийн захиргааны удирдлагын газрын
мэргэжилтэн, Эмнэлгийн мэргэжилтний хөгжлийн
зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга

С.Эрдэнэтуяа, Бодлого, төлөвлөлтийн газрын ахлах
мэргэжилтэн

ЖАЙКА, Японы Олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллагын төлөөлөл:

Иноүэ Нобуаки, “Монгол Улсын анхан ба хоёр дах
шатлалын эмнэлгийн мэргэжилтний төгсөлтийн
дараах сургалтыг сайжруулах” төслийн ахлах зөвлөх

Эмнэлгийн мэргэжилтний хөгжлийн зөвлөлийн
2018 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдрийн
01 дүгээр тогтоолоор зөвшөөрөв.

ХҮНИЙ ИХ ЭМЧИЙН “ЕРӨНХИЙ МЭРГЭШИЛ СУДЛАЛ”-ЫН ҮНДСЭН МЭРГЭШЛИЙН СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР

Нэг. Үндэслэл

Монгол Улсын эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанарыг сайжруулахын тулд цаашид ямар мэргэшлийн чиглэл сонгон суралцаж, хаана ажиллахаас үл хамааран эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг олон талт, цогц, уян хатан байдлаар үзүүлэх чадвартай хүний их эмч бэлтгэх шаардлагатай байна.

Эрүүл мэндийн сайдын 2016 оны А/184 дүгээр тушаалаар “Ерөнхий мэргэшил судлал”-ын үндсэн мэргэшлийн сургалтын чиглэл, индексийг шинээр баталсан ба Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны А/337 дугаар тушаалаар “Ерөнхий мэргэшил судлал”-ын үндсэн мэргэшлийн сургалтыг 1 жилийн хугацаатай, хүний их эмчийн бусад үндсэн мэргэшлийн сургалтын 1 жил нь “Ерөнхий мэргэшил судлал”-ын сургалт байхаар заасан тул энэхүү сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулав.

Улсын Их Хурлаас 2016 онд шинээр баталсан “Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хууль”-аар төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэшлийн төв төдийгүй нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвд төгсөлтийн дараахь сургалт эрхлэхээр зохицуулсан тул “Ерөнхий

мэргэшил судлал”-ын үндсэн мэргэшлийн сургалтыг нэн тэргүүнд аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвд явуулж, төгсөлтийн дараах сургалт эрхлэх байгууллагын хүрээг тэлэх боломж бүрдсэн болно.

Хоёр. Эрхэм зорилго

Хүн амын эрүүл мэндийн хэрэгцээнд нийцэх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх цогц чадвар бүхий эмч бэлтгэх.

Гурав. Алсын хараа

Ерөнхий мэргэшил судлалын сургалтын хөтөлбөрөөр бэлтгэх эмчийн дүр зураг:

Хүн амыг өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх үүрэг хариуцлагаа бүрэн ойлгосон; зонхилон тохиолдох өвчний оношилгоо, эмчилгээ хийхэд шаардагдах мэдлэг, ур чадварыг эзэмшсэн; өвчтөнд энэрэх сэтгэлээр хандаж, эмчийн ёс зүйг чандлан баримталдаг, багаар ажиллан эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг үр дүнтэй үзүүлж чаддаг эмч байна.

Дөрөв. Монгол Улсын

“Ерөнхий мэргэшлийн эмч”-ийн цөм чадамж

Алсын харааг биелүүлэхэд чиглэсэн дараах цөм чадамжтай байна:

1. Ерөнхий мэргэшлийн эмч (*General Practitioner*)
2. Мэргэжлийн байх (*Professional*)
3. Суралцагч (*Learner*)
4. Харилцагч (*Communicator*)

5. Хамтрагч (*Collaborator*)
6. Хүн амын эрүүл мэндийн зөвлөгч (*Community Health Advocate*)
7. Зохион байгуулагч, манлайлагч (*Leader*)

Чадамж (Competency): Эмнэлгийн мэргэжилтний мэдлэг, ур чадвар, үнэ цэн, хандлага зэрэг олон бүрэлдэхүүн хэсгийг агуулсан, ажиглагдахуйц хүчин чадал-чадвар. Нэгэнт чадамж нь харагдахуйц тул түүнийг хэмжиж, эзэмшсэн эсэхийг үнэлж болно. Барилгын тоосгыг өрж угсрахтай адил чадамжийг хэрхэн эзэмших, хөгжихийг зааж чиглүүлж болно.

Тав. Сургалтын зорилт

Цөм чадамж бүхий эмч болохын тулд дараах дэд чадамжийг эзэмшиж, бие даан гүйцэтгэж чаддаг болно. Үүнд:

1. Ерөнхий мэргэжлийн эмч (*General practitioner*):

- Хүн амын дунд зонхилон тохиолдох өвчний шинж тэмдгийг (*signs and symptoms*) таньж ялган оношлох, анхан шатны арга хэмжээг авах;
- Өвчтөнөөс асуумж авах, бодит үзлэг хийх, өвчтөний сэтгэл зүй, нийгмийн нөхцөл байдлыг үнэлж оношилгоо, эмчилгээ, хяналтын төлөвлөгөө гаргаж хэрэгжүүлэх;
- Орон нутгийн түвшинд хийгдэх оношилгоо, эмчилгээний гардан үйлдлийг бүрэн эзэмшиж,

- тусламж, үйлчилгээг аюулгүй үзүүлэх;
- Өвчтөний хувийн нууцыг хадгалах;
- Өвчтөний өвдөлт, сэтгэл зовнилд анхаарал хандуулах;
- Орон нутгийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний нөөц бололцоонд тулгуурлан, өвчтөнд үзүүлэх тусламж, үйлчилгээг шийдвэрлэх;
- Эрүүл мэндийн байгууллагын бүртгэл болон тайлангийн маягыг зохих журмын дагуу цаг хугацаанд нь хөтлөх.

2. Мэргэжлийн байх (*Professionalism*):

- Орон нутагт өөрийн мэргэшлээр хувь нэмэр оруулах хүсэл эрмэлзэлтэй байх;
- Өвчтөнийг хувь хүний хувьд хүндэтгэж, хамгийн оновчтой зөв шийдвэр гаргахын төлөө ажиллах;
- Хувь хүний онцлогийг харгалзан өвчтөн болон түүний гэр бүлийн гишүүн, асран хамгаалагч, төрөл, садны хүнтэй хүндэтгэлтэй харилцах.

3. Суралцагч (*Learner*):

- Өөрийн мэдлэг, ур чадвараа дээшлүүлэхийн тулд хэрэгцээт сургалтад хамрагдах;
- Өдөр тутам шинэчлэгдэж байгаа анагаах ухааны дэвшлээс хоцрохгүйн тулд бие даан тасралтгүйгээр суралцах, олон төрлийн мэдээллийн эх үүсвэрийг судлах, дүн шинжилгээ хийх;
- Хамтран суралцагч эмч, бусад эмнэлгийн

мэргэжилтэнд заах замаар өөрийн мэдлэг, ур чадвараа сайжруулах.

4. Харилцагч (*Communicator*):

- Өвчтөн болон түүний гэр бүлийн гишүүн, асран хамгаалагч, төрөл, садны хүнтэй зүй зохистой үг хэллэг ашиглан зөв боловсон харилцах;
- Өвчтөнд шаардлагатай мэдээлэл өгөхдөө ойлгоход хялбар үг хэллэг ашиглан тайлбарлах;
- Шаардлагатай тохиолдолд өвчтөний оношилгоо, эмчилгээний талаар бусад эмнэлгийн мэргэжилтэнтэй зөвлөлдөх.

5. Хамтрагч (*Collaborator*):

- Тухайн орон нутгийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээтэй холбоотой асуудлаар мэргэшлийн эмч нартай мэдээлэл солилцож, хамтран ажиллах;
- Эмнэлгийн бусад тасгийн эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэнтэй мэргэжлийн мэдлэг, мэдээллээ хуваалцаж хамтран ажиллах.

6. Хүн амын эрүүл мэндийн зөвлөгч (*Community Health Advocate*):

- Хүн амын эрүүл мэндийн зөвлөгч байхын тулд урьдчилан сэргийлэх, тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, сургалт сурталчилгаа явуулах;
- Хүн амын эрүүл мэндийн хэрэгцээнд тохирсон арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх.

7. Зохион байгуулагч, манлайлагч (Leader):

- Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг зохицуулах, манлайлан ажиллах үүргээ ухамсарлах;
- Эмнэлэг, эрүүл мэндийн төв дэх тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх багийг манлайлан ажиллах үүргээ ухамсарлах.

Зургаа. Сургалтын арга зүй

6.1 Сургалтын чиглэл, хугацаа, байршил

- Сургалтад дотрын анагаах судлал, хүүхэд судлал, эх барих, эмэгтэйчүүд судлал, яаралтай тусламж судлал гэсэн 4 чиглэлээр тойролт заавал хийж, эмнэлгийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээний сургалт болон сонгон суралцах чиглэлээр сургалтад хамрагдана.
- Сургалтын нийт хугацаа 1 жил байна. Тойролтын хугацааг сургалт эрхлэх байгууллага өөрийн онцлог, хүчин чадалд тохируулан зохицуулна.
- Сургалтын нийт хугацаанд эмнэлгийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээний сургалт (өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд) 1 сараас доошгүй хугацаанд явагдана.
- Сонгон суралцах чиглэлийг сургалт эрхлэх байгууллагаас гаргасан чиглэлээс сонгох ба сургалтын хугацаа нь 1 сар хүртэл байна.
- Суралцагч эмчийн өдөр тутмын болон 7 хоногийн үйл ажиллагааны тодорхой хуваарийг сургалт эрхлэх байгууллагаас боловсруулна.

- Эмнэл зүйн мэргэшүүлэх сургалт эрхлэх байгууллагад тавигдах шаардлага хангаж, Эмнэлгийн мэргэжилтний хөгжлийн зөвлөлөөс “Ерөнхий мэргэшил судлал” үндсэн мэргэшлийн сургалт эрхлэх зөвшөөрөл авсан эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний байгууллага энэхүү сургалтыг явуулна.
- Нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төв нь энэхүү сургалтын үндсэн байгууллага байна. Хэрэв сургалт явуулах хангалттай орчин бүрдээгүй тохиолдолд бусад эрүүл мэндийн байгууллагыг оролцуулан сургалт эрхлэх байгууллагын сүлжээ үүсгэн хамтарч ажиллана.
- “Ерөнхий мэргэшил судлал” үндсэн мэргэшлийн сургалт эрхлэх зөвшөөрөл авсан эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний байгууллага (сургалт эрхлэх байгууллагын сүлжээнд нэгдсэн бусад байгууллага)-ын амбулатори, хэвтэн эмчлүүлэх тасаг, яаралтай тусламжийн тасаг, мэс заслын тасаг, хурлын танхим, сургалтын анги танхимд сургалт явагдана.

6.2 Зайлшгүй танин мэдэж, суралцах шаардлагатай шинж тэмдэг, өвчин, гардан үйлдэл:

Сургалтын төгсгөлд орон нутагт ганцаараа бие даан тусламж, үйлчилгээ үзүүлж чадах түвшинд хүрэхийн тулд эмнэл зүйн сургагч багшийн хяналт дор амбулаториор ирэх өвчтөн, хэвтэн эмчлүүлэх өвчтөний оношилгоо, эмчилгээг хариуцан хийх явцдаа дараах шинж тэмдэг, өвчин, гардан

үйлдлийг гүйцэтгэж, туршлага хуримтлуулна.

6.2.1 Шинж тэмдэг (*signs and symptoms*) (аль ч

тойролтод тохиолдох):

Өвчний түүх, бодит үзлэгт үндэслэн эрэмбэлэн ангилж, ялган оношилгоо хийн, анхан шатны эмчилгээг эхлүүлж чаддаг болох:

1. Халууралт (*Fever*)
2. Шарлалт (*Jaundice*)
3. Толгой өвдөлт (*Headache*)
4. Ухаан алдалт, баларталт (*Altered level of consciousness*)
5. Таталт (*Seizure*)
6. Амьсгаадалт (*Dyspnea*)
7. Ханиалгалт, цэр гаралт (*Coughing, Excretion sputum*)
8. Цээжээр өвдөлт (*Chest pain*)
9. Зүрх зогсолт (*Cardiac arrest*)
10. Цустай бөөлжилт (*Hematemesis*)
11. Цустай өтгөн, цустай гүйлгэлт (*Melena*)
12. Дотор муухайралт, бөөлжилт (*Nausea, Vomiting*)
13. Хэвлийн өвдөлт (*Stomachache*)
14. Суулгалт (*Diarrhea*)
15. Шингэн алдалт (*Dehydration*)
16. Нуруугаар өвдөлт (*Back pain*)
17. Мөчдийн саажилт (*Paralysis*)
18. Сэтгэл гутрал (*Depression*)
19. Хаван (*Edema*)

20. Үений өвдөлт (*Arthralgia*)
21. Лимфийн булчирхайн томролт (*Lymph node swelling*)
22. Цус алдалт (*Hemorrhagic tendency*)

6.2.2 Өвчин (тойролт тус бүрээр):

1. Өвчин тус бүрийг оношилж, эмчлэх, тусламж үзүүлж чаддаг болох;
2. Тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх явцад орон нутгийн эмнэлгээс дээд шатлалын эмнэлэгт өвчтөн шилжүүлэх заалтыг мэддэг болох;
3. Дээд шатлалын эмнэлэгт өвчтөнг аюулгүйгээр шилжүүлэх аргад суралцах;
4. Өвчтөн болон түүний гэр бүлийн гишүүн, асран хамгаалагч, төрөл, садны хүнд өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, өвчнийг эрт үед нь илрүүлэх талаар зааж, зөвлөгөө өгөхөд суралцах.

Дотрын анагаах судлал:

1. Чихрийн шижин (*Diabetes mellitus*)
2. Цусны даралт ихсэлт (*Hypertension*)
3. Уушгины хатгаа, гуурсан хоолойн багтраа (*Pneumonia, Bronchial asthma*)
4. Элэгний дутагдал, элэгний хатуурал (асцит) (*Liver failure, Cirrhosis (Ascites)*)
5. Тархины цус хомсдлын харвалт, тархинд цус харвалт (цочмог үеийн дараа үе) (*Stroke (post subacute phase)*)
6. Зүрхний дутагдал, зүрхний шигдээс (цочмог үеийн

дараа үе) (*Heart failure, Myocardial infarction (post subacute phase)*)

Хүүхэд судлал:

1. Амьсгалын эрхтэн тогтолцооны түгээмэл тохиолдох өвчин (уушгины хатгаа, бронхит, ларингит, багтраа) (*Common respiratory diseases (Pneumonia, Bronchiolitis, Laryngitis, Asthma)*)
2. Хоол боловсруулах эрхтэн тогтолцооны өвчин (суулгалт, шимэгч хорхой) (*Intestinal diseases (Diarrhea, Parasitic diseases)*)
3. Суурь эмгэг (рахит, цус багадалт, хоол тэжээлийн дутагдал, шүүдэст эмзэгшил) (*Basic disorder (Rickets, Anemia, Malnutrition, Diathesis exudation)*)
4. Нярай үеийн асуудлууд (нярайн эрт үеийн нэн шаардлагатай тусламж) (Эх барих, эмэгтэйчүүдийн тойролтын үеэр дадлага хийнэ) (*Early essential newborn care*)
5. Өсөлт, хөгжлийн эмгэг өөрчлөлттэй хүүхдийг таньж илрүүлэх үнэлгээ (*Evaluation for growth and developmental disorders of children*)
6. Тууралтат өвчин (*Skin rash*)

Эх барих, эмэгтэйчүүд судлал:

1. Жирэмсний үзлэг (*Antenatal care*)
2. Перинатал үеийн асуудал, төрөх үеийн тусламж (Эмнэлгийн бус нөхцөлд төрөлт удирдах) (*Perinatal care, Assisting delivery*)

3. Перинатал үеийн асуудал, нярайн тусламж (нярайн эрт үеийн нэн яаралтай тусламж) (*Perinatal care, Newborn care*)
4. Төрсний дараах үзлэг (*Postnatal care*)
5. Эмэгтэйчүүдийн үрэвсэлт өвчин (Бэлгийн замаар дамжих халдвар) (*Gynecologic inflammatory diseases (Sexually transmitted disease)*)

Яаралтай тусламж судлал:

1. Толгой, хүзүү, нурууны гэмтэл (суурь тусламж, тээвэрлэлт) (*Head, neck and spine injury (initial management and transportation)*)
2. Түлэгдэл, хөлдөлт (*Burn and frost-bite*)
3. Амьсгалын зам гадны биетээр бөглөрөх, живэх (*Foreign body obstruction, Drowning*)
4. Ясны хугарал (*Fracture*)
5. Тархинд цус харвах (цочмог үеийн) (*Stroke (acute phase)*)
6. Зүрхний дутагдал, зүрхний шигдээс (цочмог үеийн) (*Heart failure, Myocardial infarction (acute phase)*)
7. Шок (*Shock*)
8. Цочмог хордлого (*Poisoning, Intoxication*)
9. Могой, шавжид хатгуулах (хачиг) (*Snake bite, insect bite (tick bite)*)
10. Буглаа (*Abscess*)

6.2.3 Гардан үйлдэл

1. Судасны хүрц (ясанд шингэн сэлбэх хүрц) (*Intravenous*)

- access (intraosseous access))*
2. Амьсгалын зам чөлөөлөх энгийн арга (*Manual airway management*)
 3. Амилуулах тусламж, зүрх уушгины сэхээн амьдруулалт (насанд хүрэгч) (*Cardiopulmonary resuscitation (adult)*)
 4. Зүрх уушгины сэхээн амьдруулалт (нярай, хүүхэд) (*Cardiopulmonary resuscitation (infant, child)*)
 5. Цус авах (*Blood drawing*)
 6. Тариа хийх (судас тариа, булчин тариа, арьсандор) (ялангуяа нярай, бага насны хүүхдэд) (*Injection (intravenous, intramuscular, subcutaneous)*)
 7. Оёдол тавих (цус тогтоох, шарх цэгцлэх) (*Suturing (Hemostasis, Wound irrigation)*)
 8. Ходоодонд хаймсуур тавих (хүнд хэлбэрийн шингэн алдалтын эмчилгээ: Хүүхдийн өвчний цогц менежмент) (*Nasogastric tube (treatment for severe dehydration)*)
 9. Давсганд гуурс байрлуулах (*Foley catheter insertion*)
 10. Зүрхний цахилгаан бичлэг хийх (*Electrocardiogram*)
 11. Цусан дах сахарын хэмжээг тодорхойлох (*Checking blood sugar*)
 12. Хэт авиа оношилгоо (яаралтай тусламж): анхан шатны оношилгоо (*Ultrasound (emergency room) basic examination*)
 13. Хэт авиан оношилгоо (эх барих, эмэгтэйчүүд): жирэмсэнтэй холбоотой анхан шатны үнэлгээ, оношилгоо (*Ultrasound (Obstetrics & Gynecology) Basic evaluation for pregnancy*)
 14. Эх барих, эмэгтэйчүүдийн гардан үйлдэл: гадуур

үзлэг, үтрээний үзлэг, эсийн шинжилгээ (*Obstetric and gynecologic examination technique: External examination and Vaginal examination (manual and with speculum)*)

Загвар 1.

Ажлын байрны сургалт (On-the-Job Training)

Аргачлал	Суралцагч эмчийн тоо	Үргэлжлэх цаг, давтамж	Сургалт явагдах газар	Үйлчлүүлэгч/ Хэрэглэгдэхүүн	Удирдагч, хамтрагч
Амбулаторийн үзлэг хийх	1	3 цаг 7 хоногт 2 удаа	Амбулатори	Өвчтөн	Эмнэл зүйн сургагч багш
Хяналтын тойрон үзлэг хийх	3 - 5	1 цаг Өдөр бүр	Тасаг	Өвчтөн	Эмнэл зүйн сургагч багш
Сургалтын тойрон үзлэг хийх	20 хүртэл	1 цаг 7 хоногт 1 удаа	Сургалтын өрөө, танхим	Слайд	Эмнэл зүйн сургагч багш
Мэс засалд оролцох	1	Тохиолдол байгаа үед	Мэс заслын өрөө	Өвчтөн	Эмнэл зүйн сургагч багш
Жирэмсэн, төрсний дараах хяналт хийх	1	Хяналтад байгаа жирэмсэн эх, төрсөн эх	Амбулатори, гэрээр	Жирэмсэн эх, төрсөн эх	Эмнэл зүйн сургагч багш
Төрөлт удирдахад оролцох	1	Тохиолдол байгаа үед	Төрөх өрөө	Өвчтөн	Эмнэл зүйн сургагч багш
Гардан үйлдэл хийх	1 - 2	Тохиолдол байгаа үед	Яаралтай тусламжийн өрөө	Өвчтөн	Эмнэл зүйн сургагч багш, бусад эмч

Хяналтын тойрон үзлэг:

Хэвтэн эмчлүүлж байгаа өвчтөний биеийн байдлыг суралцагч эмч нь эмнэл зүйн сургагч багшид (бусад эмч) танилцуулах зорилготой үзлэг.

Үүний тулд суралцагч эмч нь урьдчилан бие даан өвчний түүх, сувилагчийн тэмдэглэлийг үзэж танилцан, өвчтөнтэй уулзаж асуумж цуглуулж (ганцаарчилсан үзлэг), эмнэл зүйн сургагч багшид (бусад эмч) танилцуулахад бэлдэнэ. Танилцуулга хийхдээ хувь хүний мэдээллийг анхаарна. Танилцуулгыг сургалтын өрөө, танхим эсвэл өвчтөний өрөөнөөс гадна хийх ба өвчтөний орны дэргэдэх тойрон үзлэгийг эмнэл зүйн сургагч багштай (бусад эмч) хамт хийнэ. Хяналтын тойрон үзлэгээр өвчтөнөөс асуумж авах, үзлэг хийх аргад суралцана.

Сургалтын тойрон үзлэг:

Сургалтад тохиромжтой 1 - 2 өвчтөнг сонгож, өвчтөний биеийн байдлыг суралцагч эмч нь танилцуулах ба бусад оролцогчид (хамтран суралцагч эмч, эмнэл зүйн сургагч багш, бусад эмч) асуулт тавьж, хэлэлцүүлэг өрнүүлнэ.

1 тохиолдолд 30-60 минут зарцуулна. Үүний дараа өвчтөний орны дэргэд үзлэг хийнэ. Хэлэлцүүлгийн явцад эмнэл зүйн таамаглал дэвшүүлэх, онош тавих зэрэгт суралцана.

Загвар 2.

Танхимын сургалт (Off-the Job Training)

Аргачлал	Суралцагч эмчийн тоо	Үргэлжлэх цаг, давтамж	Сургалт явагдах газар	Хэрэглэгдэхүүн	Удирдагч, хамтрагч
Бие даалт	1	Тохиромжтой, чөлөөт цаг	Гэртээ, номын сан	Ном, интернет	Өөрөө, хамтран суралцагч эмч
Лекц	20 хүртэл	7 хоногт 2-3 удаа 1 цаг	Сургалтын анги, танхим	Слайд	Эмнэл зүйн сургагч багш, хамтран суралцагч эмч
Журнал клуб	20 хүртэл	7 хоногт 1 удаа 1 цаг	Сургалтын анги, танхим	Слайд, эрдэм шинжилгээний өгүүлэл	Эмнэл зүйн сургагч багш, хамтран суралцагч эмч
Симуляци (дуураймал орчин)	5 хүртэл	7 хоногт 1 удаа 1 цаг	Яаралтай тусламжийн өрөө	Хамтран суралцагч эмч, манекин	Эмнэл зүйн сургагч багш

Загвар 3.

Үйл ажиллагааны хуваарь

Дотрын анагаах судлал, хүүхэд судлал

Цаг	Даваа	Мягмар	Лхагва	Пүрэв	Баасан
8:00	Ганцаарчилсан үзлэг	Ганцаарчилсан үзлэг	Ганцаарчилсан үзлэг	Ганцаарчилсан үзлэг	Ганцаарчилсан үзлэг
8:00-9:00	Хяналтын тойрон үзлэг	Хяналтын тойрон үзлэг	Хяналтын тойрон үзлэг	Хяналтын тойрон үзлэг	Хяналтын тойрон үзлэг
9:00-12:00		Амбулаторийн үзлэг		Амбулаторийн үзлэг	
12:00-13:00	Лекц, семинар		Лекц, семинар	Симуляци (дуураймал орчин)	Журнал клуб
16:00-17:00	Сургалтын тойрон үзлэг				

Загвар 4.

Үйл ажиллагааны хуваарь

Эмнэлгийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээний сургалт
(өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд)

Цаг	Даваа	Мягмар	Лхагва	Пүрэв	Баасан
9:00-10:00	Амбулаторийн үзлэг	Амбулаторийн үзлэг	Амбулаторийн үзлэг	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	Амбулаторийн үзлэг
11:00-12:00	Эрүүл мэндийн сургалт, сурталчилгаа		Эрүүл мэндийн сургалт, сурталчилгаа		Эрүүл мэндийн сургалт, сурталчилгаа
12:00-13:00		Семинар		Семинар	
13:00-17:00	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	Гэрийн үзлэг	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	Гэрийн үзлэг	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг

Загвар 5.

Үйл ажиллагааны хуваарь

Эх барих, эмэгтэйчүүд судлал

Цаг	Даваа	Мягмар	Лхагва	Пүрэв	Баасан
8:00	Ганцаарчилсан үзлэг	Ганцаарчилсан үзлэг	Ганцаарчилсан үзлэг	Ганцаарчилсан үзлэг	Ганцаарчилсан үзлэг
8:00-9:00	Хяналтын тойрон үзлэг	Хяналтын тойрон үзлэг	Хяналтын тойрон үзлэг	Хяналтын тойрон үзлэг	Хяналтын тойрон үзлэг
9:00-	Мэс засалд оролцох		Мэс засалд оролцох		Мэс засалд оролцох
12:00-13:00		Лекц, семинар		Лекц, семинар	Журнал клуб
16:00-17:00	Симуляци (дуураймал орчин)		Сургалтын тойрон үзлэг		

Үйл ажиллагааны хуваарь

Яаралтай тусламж судлал

Цаг	Даваа	Мягмар	Лхагва	Пүрэв	Баасан
8:00	Ганцаарчилсан үзлэг	Ганцаарчилсан үзлэг	Ганцаарчилсан үзлэг	Ганцаарчилсан үзлэг	Ганцаарчилсан үзлэг
8:00-9:00	Хяналтын тойрон үзлэг	Хяналтын тойрон үзлэг	Хяналтын тойрон үзлэг	Хяналтын тойрон үзлэг	Хяналтын тойрон үзлэг
9:00	Яаралтай тусламжийн амбулатори	Яаралтай тусламжийн амбулатори	Яаралтай тусламжийн амбулатори	Яаралтай тусламжийн амбулатори	
12:00-13:00	Симуляци (дуураймал орчин)	Лекц, семинар		Лекц, семинар	Журнал клуб
13:00-17:00	Яаралтай тусламжийн амбулатори	Яаралтай тусламжийн амбулатори	Яаралтай тусламжийн амбулатори	Яаралтай тусламжийн амбулатори жижүүр	Жижүүрээс буух

Долоо. Үнэлгээ, эргэн зөвлөгөө (feedback)

7.1 Суралцагч эмч ба хариуцагч

Сургалтын 1 жилийн хугацаанд суралцагч эмч бүрт хэрхэн ахин дэвшиж байгаа, хэрхэн сайжруулах тухай эргэн зөвлөгөө өгөх, суралцагч эмчийн хувийн төлөвлөгөөний (*career plan*) талаар зөвлөлдөх, тэднийг хариуцан ажиллах хүн (*mentor*) цаашид “хариуцагч” гэх)-ийг оноож хуваарилна. Суралцагч эмч нь сургалт эхлэх үед хариуцагчтай уулзах ба цаашид 2-3 сар тутамд 1 удаа уулзаж ярилцан, үнэлгээтэй танилцаж, эргэн зөвлөгөө авна.

7.2 Суралцагч эмч ба эмнэл зүйн сургагч багш

Суралцагч эмчийн тойролт бүрт сургалт удирдах эмнэл зүйн сургагч багш оноож хуваарилна:

- Суралцагч эмч нь тухайн тойролт эхлэхээс өмнө эмнэл зүйн сургагч багштай уулзаж, тойролтын хугацаанд тавьсан зорилтоо ярилцана.
- Суралцагч эмч нь тойролтын явцад тавьсан зорилтод хүрэхийн тулд дутагдаж байгаа зүйл, түүнийг нөхөхөд хэрэгцээтэй байгаа зүйлийн тухай эмнэл зүйн сургагч багштай ярилцана.
- Суралцагч эмч нь тойролт дуусахад эмнэл зүйн сургагч багштай ярилцлага хийж, сургалттай холбоотой асуудлаар заавар, зөвлөгөө авна.

7.3 Үнэлгээний арга

7.3.1 Төгсөлтийн шалгалт

Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвөөс зохион байгуулах “Ерөнхий мэргэшил судлал”-ын сургалтын төгсөлтийн шалгалт өгнө. Шалгалтад тэнцсэн тохиолдолд “Ерөнхий мэргэшлийн эмч”-ийн үнэмлэх олгоно.

7.3.2 Ажлын байранд-суурилсан үнэлгээ (*Workplace-based Assessment*)

360 хэмийн үнэлгээ (*360-Degree Assessment*):

Суралцагч эмчийн мэргэжлийн байх (*professionalism*) болон зохион байгуулагч, манлайлагч (*leader*) байх зэргийг үнэлэхэд хэрэглэнэ. 1 жилийн сургалтын дунд үе болон төгсөх үед хийнэ. Тойролтыг удирдсан эмнэл зүйн сургагч багш, сувилахуйн мэргэжилтэн, тухайн

тасаг, нэгжийн хамтран ажилласан эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, өвчтөн зэрэг нийт 5 хүн тус тусдаа үнэлнэ. Үнэлгээ хийх хүнийг сургалтын албанаас сонгоно. Үнэлгээний дүнг суралцагч эмч болон хариуцагчид танилцуулж, үнэлгээнд үндэслэсэн эргэн зөвлөгөөг хариуцагчаас суралцагчид өгнө.

Mini-CEX/Эмнэл зүйн дасгал үнэлгээ (*Mini-Clinical Evaluation Exercise*) :

Зайлшгүй таньж мэдэх 22 шинж тэмдгээс тойролт бүрт 5-аас доошгүй шинж тэмдгийг тус бүр 3-аас доошгүй удаа, нийт 15-аас доошгүй удаа үнэлгээ хийнэ. Өөр тойролтонд ижил шинж тэмдгээр үнэлгээ хийсэн ч болно. (Жишээ нь: Дотрын тойролтод халуурах шинж тэмдгийг оролцуулан 5 шинж тэмдгээр үнэлгээ хийсэн бол хүүхдийн тойролтод ч халуурах шинж тэмдгийг оролцуулан 5 шинж тэмдгээр үнэлгээ хийж болно).

Үнэлгээ хийх эмчийг эмнэл зүйн сургагч багш эсвэл тухайн тасаг, нэгжийн туршлагатай эмч нараас суралцагч эмч өөрөө сонгох ба тухайн сонгосон эмч шууд ажиглаж, үнэлгээ хийсний дараа үр дүнг суралцагч эмчид танилцуулж, цаашид хэрхэн сайжруулах зөвлөгөө заавал өгнө.

Гардан үйлдлийн ур чадварын шууд ажиглалт/ DOPS (*Direct Observation of Procedural Skills*):

Зайлшгүй сурах 14 гардан үйлдлээс 11-ээс доошгүйг хийж чаддаг болсныг эмнэл зүйн сургагч багш нотолж, баталгаа өгөх хүртэл давтан үнэлгээ хийнэ.

Үнэлгээ хийх эмчийг эмнэл зүйн сургагч багш эсвэл тухайн тасаг, нэгжийн туршлагатай эмч нараас суралцагч эмч өөрөө сонгох ба тухайн сонгосон эмч шууд ажиглаж, үнэлгээ хийсний дараа үр дүнг суралцагч эмчид танилцуулж, цаашид хэрхэн сайжруулах зөвлөгөө заавал өгнө.

Портфолио үнэлгээ (Portfolio Assessment):

Суралцагч эмч нь сургалтын хугацаанд суралцсан лекц, эмнэлгийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний сургалтын үеэр эрүүл мэндийн сургалт, сурталчилгаа хийсэн материал зэрэг сургалттай холбоотой бусад бичиг баримтыг үр дүн болгож хадгална.

7.4 Үнэлгээний дүнг хянах

- 360-хэмийн үнэлгээний дүнг сургалтын алба хяналт тавьж, хадгална. Үнэлгээний дүнг суралцагч эмч, хариуцагчид танилцуулах ба бусадтай хуваалцахгүй байхыг анхааруулна.
- Mini-CEX болон DOPS үнэлгээний дүнг суралцагч эмч өөрөө хадгална.
- Портфолиод үнэлгээ, эмнэл зүйн сургагч багштай зөвлөлдсөн асуудал, өгсөн зөвлөгөөг бичиж тэмдэглэн хадгална.
- Суралцагч эмч нь тойролт бүрийн төгсгөлд Mini-CEX болон DOPS үнэлгээний дүнг сургалтын албанд хүлээлгэн өгнө.
- Сургалтын алба үнэлгээний дүнг сургалтын хяналтын

зөвлөлд танилцуулах ба сургалтын төгсгөлд хариуцагчаас суралцагч эмчид зөвлөгөө өгнө.

7.5 Сургалтын төгсөлтийг шийдвэрлэх

- Тойролт бүрт хийгдсэн Mini-CEX болон DOPS үнэлгээний дүнг нэгтгэсний үндсэн дээр суралцагч эмчийг тухайн тойролтыг төгсгөх эсэх шийдвэрийг сургалтын хяналтын зөвлөл гаргана. Сургалтын хяналтын зөвлөл нь тойролт бүрт хийгдсэн Mini-CEX болон DOPS үнэлгээний дүн, 360 хэмийн үнэлгээний нэгдсэн дүн, суралцагчийн сургалтын ирц, зайлшгүй таньж мэдэж суралцах шинж тэмдэг, өвчний тохиолдол, гардан үйлдлийн тоог харгалзан сургалтын төгсөлтийн эцсийн шийдвэрийг гаргана. Шийдвэр гаргах шалгуур нь:
- Зайлшгүй сургалтад оролцсон байх өдрийн тоо буюу сургалтын ирц: Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасан цалинтай амралтын өдрийн тоо, хүндэтгэх шалтгаантай авах амралтын өдрийн тоог оруулаад сургалтын хугацаанд авах амралтын өдрийн тоог сургалтын тойролт тус бүрийн нийт өдрийн 20%-аас хэтрүүлэхгүй байна. Сургалтын ирц хангалтгүй бол тухайн тасарсан сургалтын өдөр, агуулгыг нөхүүлнэ.
- Зайлшгүй таньж мэдэх шаардлагатай 22 шинж тэмдгээс 1 жилийн турш 18-аас доошгүйг оношилж, эмчлэн туршлага хуримтлуулсан байна. Зайлшгүй туршлага хуримтлуулсан байх шаардлагатай өвчний тохиолдлын тоо нь:

- ✧ Дотрын анагаах судлал, хүүхэд судлалын тойролт бүрт заагдсан өвчний бүх тохиолдлыг тус бүр 5-аас доошгүй удаа үзэж, туршлага хуримтлуулсан байна.
- ✧ Эх барих, эмэгтэйчүүд судлалын тойролтоор 30-аас доошгүй удаа төрөлт удирдахад оролцсон байх шаардлагатай. Жирэмсний хяналт, төрсний дараах үзлэгийг тус бүр 5-аас доошгүй хийж, туршлага хуримтлуулсан байна.
- ✧ Яаралтай тусламж судлалын тойролтоор 1 жилийн турш зайлшгүй суралцах 10 төрлийн тохиолдлоос 8-ыг оношилж, анхан шатны тусламж үзүүлсэн байна.
- ✧ Зайлшгүй суралцах 14 гардан үйлдлээс 1 жилийн турш 11-ээс доошгүйг хийж гүйцэтгэн, туршлага хуримтлуулсан байна.
- Тойролт бүрийн төгсгөлд эсвэл 1 жилийн сургалтын эцэст суралцагчийг төгсгөх боломжгүй гэсэн шийдвэр гарсан тохиолдолд шалтгаан, цаашид сургалтыг хэрхэн төгсгөх талаарх шийдвэр, зөвлөмжийг сургалтын алба болон хариуцагчаас тухайн суралцагч эмчид тайлбарлаж өгнө.

Найм. Хэрэгжүүлэлт (хөтөлбөрийг нэвтрүүлэх ба хэрэгжүүлэх)

8.1 Сургалтын хяналтын зөвлөл

- Сургалтын албаны мэргэжилтэн, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний байгууллагын дэд дарга, дотрын анагаах - хүүхэд - эх барих, эмэгтэйчүүд - яаралтай тусламжийн тасгийн хариуцагч, тухайн тойролтын сургалт хариуцагч, сувилахуйн албаны төлөөлөл, эмнэлгийн захиргааны албаны төлөөлөл, суралцагч эмчийн төлөөллөөс бүрдэнэ. Сургалтын хяналтын зөвлөл нь эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний байгууллагын даргын шууд удирдлага дор ажиллана.
- Сургалтын хяналтын зөвлөл нь сар бүр хуралдана.
- Сургалтын хяналтын зөвлөл нь суралцагч эмчийн сургалт, тулгарсан асуудалтай танилцах, суралцагч эмчтэй холбоотой бүх асуудлыг ярилцаж, шийдвэрлэх арга замыг судалдаг бүтэц байна.
- Сургалтын хяналтын зөвлөлийн гишүүд нь сургалтыг илүү сайжруулахын тулд өөрийн мэдлэг, боловсролоо дээшлүүлэхийг зорьж ажиллана.

8.2 Хөтөлбөрийн хяналт

- Сургалтын алба хөтөлбөрт хяналт хийнэ.
- Хөтөлбөр хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай сургалтын төлөвлөгөө гаргах, эмнэл зүйн сургагч багшид чиглэсэн сургалт (*Faculty Development*), суралцагч эмчийн нийгмийн асуудалд дэмжлэг үзүүлэх, шаардагдах

санхүүжилтийг төсөвт тусгах зэргийг сургалтын алба хариуцна.

- Хөтөлбөрт нэмэлт, өөрчлөлт хийх шаардлагатай тохиолдолд сургалтын хяналтын зөвлөлд оруулж хэлэлцүүлэн, өөрчлөлт хийнэ. Энэ тухай Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвд албан бичгээр ажлын 10 хоногт багтаан мэдэгдэнэ.

8.3 Сургалтын танилцуулга (*Orientation*)

Сургалт эхлэхийн өмнө тойролт бүрийн сургалтын төлөвлөгөө (*Program*) болон хөтөлбөрийн (*Curriculum*) агуулгын уялдааг тодорхой ойлгох, сургалт эрхлэх байгууллага (эмнэлэг, эрүүл мэндийн төв), түүний үйл ажиллагаа, эмчилгээ, оношилгооны аюулгүй байдал, халдвар хамгааллын тухай суралцагч эмчид гүнзгий ойлголт өгөх зорилго бүхий танилцуулга хичээлийг зохион байгуулна.

360 ХЭМИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХУУДАС

Суралцагч эмчийн нэр _____

Үнэлгээ хийгч: Ё Эмнэл зүйн сургагч багш Ё Сувилагч

Ё Бусад _____

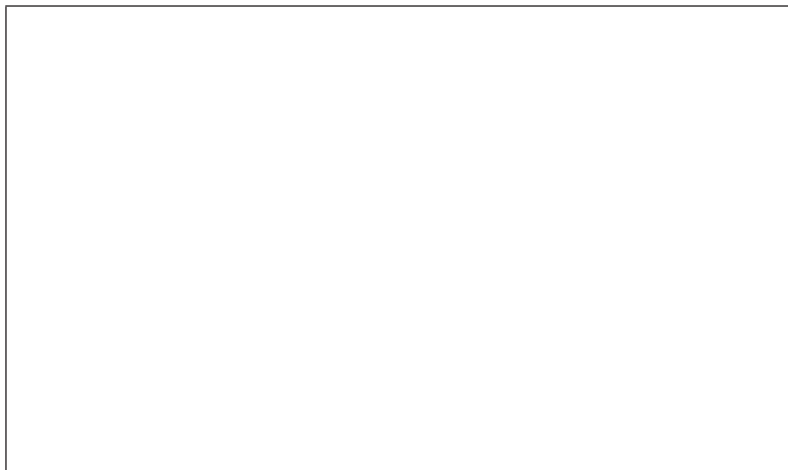
Суралцагч эмчийг ажигласны үндсэн дээр, бусдаас сонссон, мэдсэн зүйл дээр бус, суралцагч эмчийн зан үйлийг хэр давтамжтай байсныг өөрийнхөө ажигласанаар оноо тавина уу.

☐ NA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Үнэлэх боломжгүй	Ховор ($\leq 19\%$)	Заримдаа (20-49%)	Ихэнхдээ (50-79%)	Бараг бүгд ($\geq 80\%$)

Өвчтөн/гэр бүлийн хувийн асуудлыг хүндэтгэдэг.	☐ NA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Эмнэлгийн бичиг баримтыг бүрэн гүйцэд, гаргацтай, цаг хугацаанд нь хөтөлдөг.	☐ NA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Орон нутгийн хүн амын эрүүл мэндийн асуудалд өөрийн санаачлагаар хувь нэмрээ оруулдаг.	☐ NA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Өвчтөний бие даасан байдлыг хүндэтгэж, өвчтөнд тохирсон хамгийн зөв шийдвэрийг гаргахыг хичээн зүтгэл гаргадаг.	☐ NA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

Өвчтөнийг эмчлэхдээ хувь хүний онцлогийг харгалзан хүндэтгэж харьцана.	☐ NA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Өөрийн эмнэл зүйн ур чадварыг дээшлүүлэхийн тулд сургалт болон бусад боломжийг алдалгүй ашигладаг.	☐ NA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Өөрийн анагаах ухааны онолын мэдлэгээ дээшлүүлэхийн тулд бие даан суралцдаг.	☐ NA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Орон нутаг дах бусад эмнэлгийн мэргэжилтэнтэй хамтран ажилладаг.	☐ NA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Эмнэлэг доторх бусад эмч, мэргэжилтэнтэй хамтран ажилладаг.	☐ NA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Орон нутгийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд зохион байгуулах, манлайлах үүрэгтэйг ухамсарладаг.	☐ NA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Эмнэлэг доторх тусламж, үйлчилгээнд зохион байгуулах, манлайлах үүрэгтэйгээ ухамсарладаг.	☐ NA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

1 эсвэл 4 оноо тавьсан бол тухайн асуултын дагуу саналаа бичнэ үү.

Дүгнэлтийг тодорхой бичих хэрэгтэй. Жишээ нь: “Энэ суралцагч эмчид найдахад хэцүү” гэх нь тодорхой биш. Илүү тодорхой байдлаар дүгнэвэл: “Тэр сүүлийн 3 удаагийн журнал клубийн 2-т нь хэн нэгэнд урьдчилан мэдэгдэгдэлгүйгээр оролцсонгүй.”

Өөрөөсөө асуу: **“Миний дүгнэлт цаашид сайжрахад нь суралцагч эмчид хэрэг болох уу?”**

ЯВЦЫН MINI-СЕХ ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХУУДАС

Он, сар, өдөр / /

Суралцагч эмчийн нэр: _____ Үнэлэгчийн
нэр: _____

Сургалт эрхлэх байгууллага: _____
Нэгж: _____

Газар: Клиник Тасаг ЯТТ

Бусад _____ Өвчтөний нас: _____

Өвчтөний хүйс: Эр Эм

Өвчтөний зовиур: Халуурах Шарлах Толгой
өвдөх Ухаан санааны байдал өөрчлөгдөх Татах
 Амьсгаадах Ханиах Цээжээр өвдөх Зүрх зогсох
 Цустай бөөлжих Цустай хар өтгөн гарах Дотор
муухайрах/Бөөлжих Хэвлийгээр өвдөх Суулгах
Усгүйжих Нуруу өвдөх Саажих Сэтгэл гутрах
Хавагнах Үе өвдөх Лимфийн булчирхай томрох
Цус алдах Бусад

Сайн талууд	Сайжруулахад чиглэсэн зөвлөгөө	Бусад санал

Сургалтын тухайн үед суралцагч эмчийг ямар түвшинд байгааг ажигласнаа үнэлнэ үү.
Бодит үзлэг хийх шаардлагагүй тохиолдолд тэмдэглэнэ үү:

Үнэлгээ	Хангалтгүй	Дунд	Хангалттай
Асуумж авах авах			
Бодит үзлэг			
Оношилгоо, эмчилгээний менежмент			
Харилцааны ур чадвар			
Эмнэл зүйн ерөнхий чадвар			

Сайжруулахын тулд зөвшилцөж биелүүлэх үйлдэл

--

Үнэлэгчийн гарын үсэг _____

Суралцагч эмчийн гарын үсэг _____

“Хангалттай” гэж тодорхойлоход хэрэглэгдэх үзүүлэлт	
Асуумж авах	<ul style="list-style-type: none"> • Ялган оношилгоо хийхүйц дэлгэрэнгүй асуумж авдаг. • Өвчтөний хэрэгцээг илрүүлж, хариу үзүүлдэг. • Өвчтөний дохио зангааг ойлгож, тохиромжтой хариу үзүүлдэг.
Бодит үзлэг	<ul style="list-style-type: none"> • Ялган оношилгоо хийхүйц дэс дараалсан бодит үзлэг хийдэг. • Үзлэгийн үед өвчтөнд таатай байдал бүрдүүлэхэд анхаардаг.
Эмнэл зүйн менежмент	<ul style="list-style-type: none"> • Зөв онош тавидаг. • Оношилгоо, эмчилгээнд шаардлагатай шинжилгээ төлөвлөж, үр дүнг ашигладаг. • Тохирсон эмчилгээг эхлүүлдэг. • Тохирсон тасаг, эмнэлэгт шилжүүлдэг, цааш нь хяналт тавьдаг.
Харилцааны ур чадвар	<ul style="list-style-type: none"> • Өвчтөн, түүний гэр бүл, асран хамгаалагч, төрөл, садны хүнийг сайн сонсдог. • Өвчтөн, түүний гэр бүл, асран хамгаалагч, төрөл, садны хүний зовнилыг хуваалцаж, хүндэтгэлтэй ханддаг. • Өвчтөн, түүний гэр бүл, асран хамгаалагч, төрөл, садны хүнтэй эелдэг, энгийн үг хэллэг хэрэглэж харилцдаг.
Эмнэл зүйн ерөнхий чадвар	<ul style="list-style-type: none"> • Системтэй (харилцан уялдаатай) арга замыг тодорхойлдог. • Өвчтөний таатай байдал, аюулгүй байдлыг хангахад тодорхой идэвхи зүтгэл гаргадаг. • “Би гэр бүлийнхээ хэн нэгнийг энэ эмчээр эмчлүүлэхийг зөвшөөрнө”

**ГАРДАН ҮЙЛДЛИЙН УР ЧАДВАРЫН
ШУУД АЖИГЛАЛТ (DOPS)-ЫН
ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХУУДАС**

Он, сар, өдөр / /

Суралцагч эмчийн нэр: _____

Үнэлэгчийн нэр: _____

Сургалт эрхлэх байгууллага: _____ Нэгж: ____

Газар: Клиник Тасаг ЯТТ

Гардан үйлдэл: Судасны хүрц Амьсгалын зам
чөлөөлөх Зүрх уушгины сэхээн амьдруулалт (насанд
хүрэгч) Зүрх уушгины сэхээн амьдруулалт (хүүхэд)
Цус авах Тариа хийх (судас/булчин/арьсан дор)
Оёдол тавих Ходоодонд хаймсуур тавих Давсанд
гуурс тавих Зүрхний цахилгаан бичлэг Цусны сахар
шалгах Хэт авиан оношилгоо (яаралтай тусламж) Хэт
авиан оношилгоо (эх барих, эмэгтэйчүүд) Эх барих,
эмэгтэйчүүдийн гардан үйлдэл

Одоог хүртэл суралцагч эмчийн тухайн гардан
үйлдлийг хийсэн тоо _____

Үнэлгээ	Хангалтгүй	Дунд	Хангалттай	Ажиглагдаагүй /үнэлэх боломжгүй/
Хийх гэж буй үйлдлээ өвчтөнд тайлбарладаг, өвчтөнөөс зөвшөөрлийн хуудас авдаг.				
Гардан үйлдэл хийх бэлтгэлийг зохистой хийдэг.				
Халдваргүйжүүлэх үйлдлийг гүйцэтгэдэг, багаж хэрэгслийг аюулгүй хэрэглэдэг.				
Арга техникийг чадварлаг гүйцэтгэдэг.				
Өөрийн чадахгүй үйлдлийг ойлгож, шаардлагатай үед тусламж дууддаг.				
Багаж хэрэгсэл, материалыг цэвэрлэдэг.				
Шаардлагатай бичиг баримтыг гүйцэд бичдэг.				
Гардан үйлдэл хийх ерөнхий чадвар				

Зөвлөмж:

* Сайн тал:

* Сайжруулах тал:

Бусад санал:

Сайжруулахын тулд зөвшилцөж, биелүүлэх үйлдэл:

Үнэлэгчийн гарын үсэг: _____

Суралцагч эмчийн гарын үсэг: _____

